

Hartolan kunta

Tekninen toimisto

PL 16

19601 Hartola

Hartolassa, 13.3.2015

Mielipide Jääsjärven rantayleiskaavaluonnoksesta

Mielipiteen antajat: Itä-Hämeen luonnonsuojeluyhdistys ry.

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry

Itä-Hämeen luonnonsuojeluyhdistys ry (jatkossa yhdistys). on Suomen luonnonsuojeluliitto ry:hyn kuuluva yhdistys, jonka sääntöjen mukaan Hartola kuuluu sen toimialueeseen.

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys (jatkossa PHLY) on BirdLife Suomen alueellinen jäsenyhdistys Päijät-Hämeessä ja yhdistyksen tarkoituksena on edistää lintuharrastusta ja -tutkimusta, luonnon- ja ympäristönsuojelua sekä kestäväää kehitystä.

Yhdistykset ovat tutustuneet esillä olevaan kaavaluonnokseen ja lausuvat mielipiteenään seuraavaa:

Luontoselvitykset

MRL:n mukaan kaavoituksen tulee perustua riittäviin selvityksiin; se mikä on riittävää määräytyy monista seikoista kuten alueen tiedossa olevista tai oletetuista luontoarvoista.

Jääsjärvi on luonnonoloiltaan monipuolinen ja merkittävä alue. Järvi on luokiteltu kansallisesti tärkeäksi lintualueeksi (FINIBA) selkälokin, laulujoutsenen ja ruskosuohaukan pesimäalueena (Leivo ym. 2001). PHLY on määrittelemässä myös maakunnallisesti tärkeitä lintualueita (MAALI) ja tulosten perusteella Jääsjärven luusua-alue ja lähikosket on nimetty maakunnallisesti tärkeäksi alueeksi kuikalle ja koskikaralle (PHLY, julkaisematon).

Koska alueen tiedetään entuudestaan omaavan merkittäviä luonto- ja linnustoarvoja, on MRL:n tarkoittamien riittävien selvitysten tason oltava ilmeisen korkealla. Kaavaa varten laaditun luontoselvityksen taso, metodit, ajankohdat ja käyntien määrät eivät kuitenkaan vastaa PHLY:n käsitystä ja ympäristöhallinnon ohjeita riittävästä selvityksistä.

Luontoselvitysraportin mukaan maastotyöt tehtiin 27.6.-5.7. ja 17.8. Vesi- ja rantalinnuston inventointiohjeiden mukaan oikea selvitysajankohta on Etelä-Suomessa huhtikuun lopulta kesäkuun puoliväliin (esim. Söderman 2003). Ajankohta on erittäin huono myös liito-oravan ja viitasammakon kartoittamiselle. Raportti ei myöskään kuvaa, että alueelta olisi varsinaisesti inventoitu lepakoita, saukkoa tai kaikkia Luontodirektiivin IV(a) liitteessä mainittuja sudenkorentolajeja.

Yleisesti ottaen selvitykset ovat siis monilta osin puutteellisia ja alueen luonne huomioon ottaen MRL:n edellytysten vastaisia. Osa näistä puutteista ilmenee myös itse luontoselvitysraportista, jossa todetaan, että esimerkiksi liito-oravan esiintymispaikkojen varmistamisen kannalta selvitys tehtiin epäsuotuisaan aikaan eikä havaintoja tehty, ja että linnustotiedot pohjautuvat luontotyyppi- ja arvokohdeinventointien yhteydessä tehtyihin havaintoihin eikä alueelta tehty erillistä linnustoselvitystä. Selvityksestä puuttuvat myös maininnat alueella esiintyvistä tärkeistä lajeista kuten erittäin uhanalaisesta valkoselkätikasta sekä useista direktiivilajeista esimerkiksi palokärki, harmaapäätikka, kuikka), joista olisi ollut saatavilla tietoa.

PHLY liittää kartan MAALI-alueesta tämän muistutuksen liitteeksi ja pyytää kaavoittajaa huomioimaan rajauksen siten, että alueen linnustoarvot säilyvät.

Kaavan aineistoihin tulee lisätä Hartolan Isosuon turvetuotantohankkeita varten laadittu luontoselvitys ja sen tulokset ottaa huomioon.

Luontokohteiden huomiointi

Ongelmallisinta on, että selvityksessä on identifioitu erityyppisiä luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita, joissa esiintyy uhanalaisia luontotyyppisiä ja lajeja, jotka tulisi lähiympäristöineen jättää rakentamisen ulkopuolelle, ja kuitenkin näille luontoselvityksessä identifioituille alueille tai niiden välittömään läheisyyteen on osoitettu uusia tai rakentamattomia rakennuspaikkoja.

Luo-1 –kohteita tulee metsälain (MeL 10 §) mukaisesti hoitaa ja käyttää niin, että luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat ominaispiirteet säilyvät. Useiden metsäluhtien (luo-1/8, luo-1/10, luo-1/11- luo-1/15) välittömään läheisyyteen on kuitenkin kaavassa merkitty uudet rakennuspaikat. Luhdan ominaispiirteiden säilyminen, kun luhta on loma-asunnon rannassa, ei ole mahdollista. Kaava on siis näiltä osin metsälain vastainen.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi määriteltyjä luo-2 –alueiden läheisyyteen tai jopa suorastaan luo-2-alueelle (Ohrasaaren länsiranta, Ruskealan ranta-alue ja Suojoensuun alue) on osoitettu uusia rakennuspaikkoja.

Luo-2/6, Hakokallionlahden luhtaranta on kaavaluonnoksen karttaan piirretty virheellisesti, tarkempi piirros löytyy Hartolan taajama-alueen osayleiskaavan muutokseen liittyvistä selvityksistä: (http://www.hartola.fi/liitteet/Asuminen_ ja_ ymparisto/kaavoitus/Taajama2015/Liite2_luontoselvityksen_liitekartta.pdf) tai v. 2010 tehdystä Isosuon turvetuotantohankkeiden ympäristövaikutusten arviointiraportista, jota luontoselvityksessä

olisi kannattanut hyödyntää. Kyseiseen rantaluhtaan on kaavaluonnoksessa myös merkitty venevalkama tai venepaikka kohtaan, joka on tällä hetkellä koskematon, sekä uusi rakennuspaikka Hakokallionlahdessa olevaan, penkereen mantereeseen yhdistävään saareen. Kumpikin osaltaan on uhkana luhdan ominaispiirteille sekä luhdassa havaituille luontodirektiivin liitteen IV(a) mukaisille täplälampikorenoille, lummelampikorenoille sekä isolampisukeltajille. Lähellä uutta venevalkamaa on Koskenlahden venevalkama, joten uudelle valkamalle ei liene tarvetta.

Myös selkälokin pesimäluotojen tuntumaan on kaavoitettu uusia rakennuspaikkoja: Luo-3/6. Vaarana on pesinnän häiriintyminen. Miten kaavoittaja esimerkiksi varmistaa, että uhanalaisen selkälokin elinympäristö ei vaarannu?

Vaikutusten arviointi

Kaavaselostus on pitkä (s. 50), mutta sen luontovaikutusten arviointi on erittäin lyhyt, seitsemän lausetta. Vaikutusten arvioinnissa ei esimerkiksi arvioida kuinka suuri osa luo – alueista heikkenee tai häviää, mikä on kaavan vaikutus alueen uhanalaisiin lajeihin, Lintudirektiivin I-liitteen lajeihin, alueellisesti uhanalaisiin lajeihin tai Suomen erityisvastuulajeihin, uhanalaisiin luontotyypppeihin tai Luontodirektiivin IV(a) liitteen lajeihin. Kaavan vaikutuksia FINIBA- tai MAALI-alueisiin ei ole arvioitu lainkaan. Arviointi on hyvin keskeneräinen ja puutteellinen ja sitä tuleekin täydentää huomattavasti, ennen kuin se täyttää MRL:n vaatimukset. Keskeistä puutteellisessa arvioinnissa ovat edellä mainitut puutteet luontoselvityksen tiedoissa. Näitä tietoja tulee hankkia olemassa olevista raporteista, tietokannoista ja maastoselvityksin.

Osallistuminen

Yhdistykset ehdottavat kunnalle, että ne osallistetaan tiiviisti kaavan valmisteluun. Yhdistykset pyytävät tietoa kaavan etenemisestä ja suoria yhteystietoja (esimerkiksi sähköpostiosoitteet) kaavoittajiin, johon heille voidaan lähettää kommentteja kaavaan liittyvistä asioista kaavaprosessin kuluessa. Yhdistyksillä ja sen jäsenillä on alueelta tietoja, jotka on tarpeen huomioida.

Lopuksi

Yhdistykset pitävät tärkeänä maanomistajien tasapuolista kohtelua kaavoituksessa. Se ei kuitenkaan saa tapahtua luonnon monimuotoisuuden ja arvokkaiden luontokohteiden kustannuksella. Kaavassa myönnetään sängen paljon uutta rakennusoikeutta niin olemassa oleviin kuin uusiinkin kohteisiin. Uusien kohteiden osalta on varaa tinkiä rakennuspaikkojen määrässä, ja muistuttajat katsovatkin, että uudet rakennuspaikat tulisi poistaa luomerkinnällä varustettujen alueilta ja niiden välittömästä läheisyydestä.

Alueen luontoselvityksiä tulee täydentää monista lajiryhmistä ja luontovaikutusten arviointi tulee tehdä tämän uuden tiedon pohjalta.

Yhdistykset pyytävät, että kuntaa antamaan niille kirjalliset vastaukset tästä mielipiteestä.

Eva Varis

Tapani Saimovaara

Itä-Hämeen luonnonsuojeluyhdistys ry.

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry

Varapuheenjohtaja

Puheenjohtaja

Koukunniementie 53

www.phly.fi

19600 Hartola

phly@phly.fi

Viitteet:

Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E., Lampolahti, J., Lehtiniemi, T., Mikkola-Roos, M. & Virolainen, E. 17.8.2001. Suomen tärkeät lintualueet FINIBA.

Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi - kaavoituksessa, YVA – menettelyssä ja Natura 4arvioinnissa. – Ympäristöopas 109.

PHLY:n MAALI-alueen Ekonkoski rajaus:

